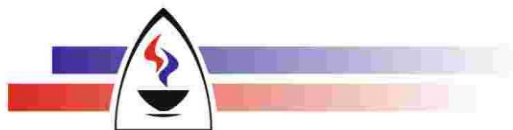

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Střední škola hotelová a služeb Kroměříž
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0911
Autor	Ing. Anna Grussová
Název šablony	VY_32_INOVACE 27_EKO
Název DUMu	EKO.2701.4F
Stupeň a typ vzdělávání	Odborné vzdělávání
Vzdělávací oblast	Společenské vědy
Vzdělávací obor	Ekonomika III.
Vzdělávací okruh	Základy ekonomiky
Druh učebního materiálu	Prezentace
Cílová skupina	Žák, 16 - 19 let
Anotace	Prezentace seznamuje žáky se základy ekonomiky, podrobně se zabývá bankovníctvím a rozdělením bankovní soustavy v ČR.
Speciální vzdělávací potřeby	PC, POWER POINT, dataprojektor
Klíčová slova	Banka, emisní, centrální, komerční, ČNB.
Datum	1. 10. 2012

Bankovníctví

Bankovní soustava

Banky jsou součástí finančního trhu a setkáváme se s nimi v každodenním životě. Naše bankovní soustava je dvoustupňová:

- **1. STUPEŇ:**

- **Centrální banka** (ústřední, emisní či cedulová) je nepodnikatelským subjektem, jejímž základním úkolem je udržování měnové stability.

- **2. STUPEŇ:**

- **Komerční (obchodní) banky** jsou podnikatelským subjektem, jejichž základním zájmem je tvorba zisku.
-

Centrální banka

- v ČR je to Česká národní banka (ČNB)
 - nejvyšší orgán – bankovní rada
 - v čele stojí guvernér (v současné době Miroslav Singer), který je jmenován prezidentem ČR
 - sídlo – Praha, Na Příkopě
 - slouží k řízení monetární politiky v zemi, sleduje vývoj všech makroekonomických veličin a s tím související množství peněz v oběhu, je nezávislá na politických rozhodnutích.
-

Budova České národní banky v Praze

Zdroj: Web: Jklamo.[on line] 2013 [cit. 2013-09-19]. Dostupný pod licencí Creative Commons na <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:CBNod.JPG>

Úkoly centrální banky

- Určuje a prosazuje vnitřní a vnější měnovou politiku – prostřednictvím svých nástrojů reguluje měnový kurz.
 - Řídí množství peněz v oběhu a platební styk
 - a) **hotovostní** – pečuje o množství peněz v oběhu (hodnoty i kusy)
 - b) **bezhotovostní** – stanoví zásady vedení účtů u bank a provádění platebního styku
 - od r. 1992 realizuje mezibankovní platební styk v domácí měně zúčtovací centrum ČNB (Clearingové centrum)
 - sleduje a doplňuje množství peněz podle nominálních hodnot
-

- Vede účty státního rozpočtu
 - Dohlíží na činnost obchodních bank – je bankou bank
 - Provádí bankovní dozor
 - Obchoduje s cennými papíry
 - Spravuje devizové rezervy.
-

Budova pobočky ČNB v Brně

Zdroj: Web: Millenium 187.[on line] 2013 [cit. 2013-09-19]. Dostupný pod licencí Wikimedia Commons na http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Brno_-_%C4%8CNB.jpg

Nástroje centrální banky (CB)

- **Diskontní sazba**
 - **Povinné minimální rezervy**
 - **Pravidla likvidity**
 - **Operace na volném trhu**
 - **Ostatní nástroje měnové politiky**
-

Diskontní sazba

- je základní úroková sazba. Je to výše úroku, za který si mohou komerční banky ukládat dočasně volné peníze u banky centrální.
-

Restriktivní monetární politika

- Prosazování **restriktivní monetární** politiky: pokud chce CB přibrzdit rozvíjející se inflaci, zvýší diskontní sazbu.
 - **Výhodou** této politiky je stabilizovaná měna.
 - **Nevýhodou** je horší přístup podnikatelů k úvěrům.
 - Při zvýšené diskontní sazbě se vyplácí spořit, ale ne investovat.
-

Expanzivní monetární politika

- Prosazování **expanzivní** monetární politiky: je-li inflace nízká a ekonomika roste pomalu, banka snižuje diskont.
 - Výhodou je, že se zlevní úvěry, do ekonomiky proudí více peněz, podnikatelům se vyplácí investovat více než vkládat peníze na spořicí účty (viz stav v letech 2011 - 2013 a např. výše úroků u hypotečních úvěrů).
 - Nevýhodou je větší zadlužování firem i obyvatelstva.
-

Povinné minimální rezervy

- **každá komerční banka má povinnost bezúročně uložit u centrální banky jako rezervu část svých vkladů (depozit)**
 - tím tyto peníze „umrtví“ a nemůže s nimi podnikat. Pokud chce CB snížit inflaci zvýší povinné minimální rezervy, čímž sníží množství peněz v oběhu. Efekt je obdobný jako u diskontu, avšak rychlejší.
-

Pravidla likvidity

- CB určuje komerčním bankám strukturu aktiv a pasiv. (dlouhodobé úvěry musí být kryty dlouhodobými zdroji, krátkodobé úvěry krátkodobými zdroji).
-

Operace na volném trhu

- **centrální banka nakupuje a prodává cenné papíry** (nejčastěji státní dluhopisy).
 - Pokud CB nakupuje cenné papíry, zvyšuje nabídku peněz v ekonomice. Pokud chce snížit množství peněz (a inflační tlaky), pak státní cenné papíry prodává.
 - Obchodem s cennými papíry může být řešen také např. schodek státního rozpočtu.
-

Ostatní nástroje měnové politiky

- **Lombarní sazba** - úroková sazba na úvěry obchodním bankám se zástavou cenných papírů.
 - **Repo sazba** - je úroková sazba pro termínované operace s cennými papíry.
-

Opakování předchozí učební látky:

1. Co znamená, že bankovní soustava v ČR je dvoustupňová?
 2. Co je cílem komerčních bank a co základním úkolem centrální banky?
 3. Jaké další úkoly má CB v měnové politice?
 4. Vyjmenujte nástroje monetární politiky.
 5. Popište, jak ovlivňuje finanční trh diskontní sazba.
 6. Kdy jde o restriktivní a kdy o expanzivní monetární politiku?
-

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BIŇOVEC Karel. *Přehled učiva k maturitní zkoušce z ekonomiky*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2004. 296 s. ISBN 80-7168-747-2.
- [2] HERČÍKOVÁ Jana; ŠAMSOVÁ Lenka. *Ekonomika pro střední a vyšší hotelové školy 1*. 1 vyd. Praha: Fortuna, 2003. 144 s. ISBN 80-7168-827-4.
- [3] KLÍNSKÝ, Petr; MÜNCH, Otto. *Ekonomika pro obchodní akademie a ostatní střední školy 1*. 2 vyd. Praha: Fortuna, 2002. 184 s. ISBN 80-7168-831-1.
- [4] KLÍNSKÝ, Petr; MÜNCH, Otto. *Ekonomika pro obchodní akademie a ostatní střední školy 2*. 2 vyd. Praha: Fortuna, 2003. 200 s. ISBN 80-7168-689-1.
- [5] KLÍNSKÝ, Petr; MÜNCH, Otto. *Ekonomika pro obchodní akademie a ostatní střední školy 3*. 5 vyd. Praha: EDUKO, 2012. 236 s. ISBN 978-80-87204-61-0.
- [6] KLÍNSKÝ, Petr; MÜNCH, Otto. *Ekonomika pro obchodní akademie a ostatní střední školy 4*. 1 vyd. Praha: Fortuna, 2003. 200 s. ISBN 80-7168-862-2.
- [7] MAREŠOVÁ Eva; SMETANA František. *Ekonomika pro střední a vyšší hotelové školy 2*. 1 vyd. Praha: Fortuna, 2000. 224 s. ISBN 80-7168-730-8.
- [8] ŠVARCOVÁ Jana. *Ekonomie - stručný přehled 2003/2004*. Zlín: CEED, 2003. ISBN 80-902552-8-0
-